

ECHT GEZAG.

Zondag 1 februari 2015 (4^e Zondag door het Jaar)

"Gewone mensen waren geestdriftig over Jezus van Nazareth, al bij zijn eerste optreden. 'Hij spreekt als iemand met gezag, niet als de schriftgeleerden'. Dat woord 'gezag' heeft blijkbaar een grote betekenis in het evangelie van vandaag. Daarom wil ik met u daarover nadenken. Waarom nemen mensen de een serieus en willen niets missen van wat hij/zij zegt, en halen de schouders op als een ander aan het woord is? Wat is gezag? Wie heeft gezag?

In het jaar 2000, bij de eeuwwisseling, werd er in Nederland een enquête uitgeschreven: wie is volgens u de meest gezagsvolle katholiek geweest in Nederland in de eeuw die nu ten einde loopt? Deze vraag werd voorgelegd aan twee groepen mensen: ten eerste aan geleerde mensen, onder wie bisschoppen en theologen, maar vervolgens ook aan gewone mensen, zoals u en ik. De uitslag was verbluffend: bisschop Bekkers stond bij gewone mensen op de allereerste plaats; hij kwam helemaal niet voor in het rijtje van de geleerde mensen.

Jezus had in zijn tijd gezag bij mensen, zegt het evangelie vandaag; bisschop Bekkers had dat in onze tijd. Wat is hun geheim? Er zijn mensen die echt gezag hebben, die er zich niet op laten voorstaan, maar het wel hebben; als zij beginnen te spreken, spitsen zich de oren, want ze hebben iets te zeggen, dat de moeite waard is en mensen raakt. Maar er zijn anderen, die wel kunnen wijzen op hun knopen, epauletten, mijters of andere attributen (en dat vaak ook graag doen); en een stroom van woorden gebruiken, maar in werkelijkheid niets te zeggen hebben wat mensen raakt; als zij beginnen te spreken, halen mensen de schouders op.

Waar zit het verschil? Mij dunkt hierin: Zij, die echt gezag hebben, luisteren naar wat in mensen leeft aan verlangen, hoop, pijn, zorgen en verdriet, want dat vinden zij belangrijk en daar willen ze op ingaan. Zij die geen gezag hebben, luisteren niet naar wat in mensen omgaat, luisteren alleen naar zichzelf, willen alleen zichzelf zo graag horen.

Het Latijnse woord voor gezag is auctoritas (autoriteit). De grondbetekenis van dit woord is 'vuur aanwakkeren', 'smeulend vuur aanwakkeren met de blaasbalg'. Dat is wat goede gezagsdragers doen: het vuur in mensen aanwakkeren; mensen aanmoedigen, uitdagen, om hun eigen stappen te zetten, te durven koersen op hun eigen geweten. Maar helaas, veel autoriteiten zijn 'remmers in vaste dienst', vuurblussers, in plaats van aanvuurders.

Het evangelie van vandaag zegt: Jezus had gezag. Waarom? Omdat Hij naar de mensen luisterde; omdat Hij de mensen aansprak over dingen die hen bezighielden, hun zorgen, hun pijn, hun verdriet. Zo was het ook bij bisschop Bekkers. Hij had de gave om te luisteren en te verwoorden wat in mensen omging. In eenvoudige verstaanbare TV toespraakjes verwoordde hij, in de zestiger jaren, wat mensen intens bezig hield; hij voelde aan waar goede mensen mee worstelden: de spanning tussen de leer en het leven, de rol van de kerk in hun huwelijksleven. Hij sprak over liefde en verantwoordelijkheid van gehuwden, over kindertal. Letterlijk zei hij: 'de beslissing over een kind, over nog een kind of niet nog een kind, ligt bij de gehuwden zelf; hun eigen geweten is de maatstaf; dat kan hun door niemand afgenomen worden, ook niet door de kerk'.

Het was ongelooflijk gedurfd wat hij zei; het was een nieuw geluid in die jaren; het was het gesprek van de dag. Mensen voelden dat ze eindelijk voor vol aangezien werden; dat er naar hen geluisterd werd; dat ze serieus genomen werden; dat ze vertrouwd werden; en vertrouwen kregen, vooral op het terrein van de huwelijksliefde, waar hun tot dan toe weinig ruimte gegund was en nauwelijks een eigen verantwoordelijkheid. Mensen hebben op het terrein van

huwelijk, van kindertal, veel geleden, omdat hun lasten werden opgelegd door de kerk, die vaak boven hun krachten uitgingen. De spanning tussen de leer en de vaak harde realiteit van het leven was voor hen een probleem, dat tot dan toe nauwelijks bespreekbaar was; men had zich maar aan het kerkelijke leer te houden. Mensen leden aan die spanning tussen de leer en het leven, hún leven. En ineens komt daar bisschop Bekkers met zijn bevrijdend woord op TV. Heel Nederland lag aan de buis gekluisterd; hij had iets te zeggen dat mensen raakte; hij begreep mensen; hij bracht een golf van bevrijding teweeg. 'Mensen waren geestdriftig over wat hij zei, want hij onderrichtte hen als iemand met gezag.'

Gewone mensen ten tijde van Jezus begrepen het; zij wisten zich aangesproken door Hem. Hij had gezag, omdat Hij met hen naar wegen zocht die niet langer beknelden maar voerden naar leven en geluk. Gewone mensen vandaag begrijpen het; zij hunkeren naar zo'n kerk, een kerk, die geen leer oplegt, maar naast mensen gaat staan, hen aanvoelt en hen aanmoedigt. Zouden wij met elkaar als gemeenschap dat ook kunnen uitstralen vandaag... echt gezag... zoals Jezus... zoals Bekkers?